

We Lwowie, dnia 3. października 1908.

Al g 1389

Wniosek

posła Kozłowskiego i towarzyszy w sprawie obostrzenia ustawy przeciwko lichwie.

Zważywszy, że uchwalone z inicjatywy galicyjskiego Sejmu i polskich posłów do Rady państwa ustawy z dnia 19. lipca 1877 i 28. maja 1881 przeciwko lichwie, które w chwili wprowadzenia ich w życie przedstawiały wielki postęp, obecnie ani rozwojowi zapatrywań w teorii, ani dotkliwie czuć się dającym potrzebom życia, ani stanowi zawierającego liczne a godne naśladowania wzory zagranicznego ustawodawstwa nie odpowiadają;

zważywszy, że przeprowadzenie dowodu, iż lichwa spowodowała albo ułatwiła ekonomiczną ruinę dłużnika (Vermögensvortheile, welche durch ihre Masslosigkeit das wirtschaftliche Verderben des Creditnehmers herbeizuführen oder zu befördern geeignet sind), w niektórych wypadkach następuje wielkie trudności i przyczynia się do bezkarności lichwy;

zważywszy, że w ostatnich dwudziestu latach pojęcie lichwy ukrywającej się pod formą umów kupna i sprzedaży, najmu, zamiany i t. d. się rozgałęziło, że coraz bardziej rafinowany sposób pobierania lichwy uwalnia się z pod ostrza prawa, że przeto ograniczenie karygodności lichwy do nierzetelnych czynów w zakresie interesów kredytowych jest zbyt ciasnem, a zmieniona istota czynu wymaga nieodzownie szerszego określenia;

zważywszy, że ludności wiejskiej dotkliwie daje się czuć nie tylko lichwa pieniężna, ale lichwa przy spekulacjach ziemią, przy handlu bydłem, a obok nich lichwa towarowa i lichwa przy dzierżawach ziemi;

zważywszy, że ustawa Rzeszy niemieckiej z d. 19. czerwca 1893, ustawa ba-
deńska z 6. marca 1845, Schaffhausen z 3. kwietnia 1859, Tessen z 25. stycznia 1873,

Wallis z 30. listopada 1887, Neuenburg z 12. lutego 1891 rozszerzyły karygodność lichwy na wszystkie lichwiarskie obustronne umowy;

zważywszy, że projekt nowej austriackiej ustawy karnej (Nr. 916 der Beilagen zu den stenogr. Protokollen des Abgeordnetenhaus) z inicjatywy sprawozdawcy J. E. hr. Leona Pinińskiego w r. 1889, a więc przed ustawami Rzeszy niemieckiej z 24. maja 1886 i 19. czerwca 1893, które przedstawiają zwrot w odnośnym prawodawstwie, proponował rozszerzenie pojęcia lichwy i zabezpieczenie jej karygodności;

zważywszy, że na wniosek J. E. hr. Leona Pinińskiego z dnia 28. grudnia 1895 (str. 20 i 25 sprawozdań) Wysoki Sejm Królestwa Galicji i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem d. 1. lutego 1896 (str. 646 sprawozdań) wezwał rząd, aby wniósł w najbliższym czasie w Radzie państwa nowelę do ustawy karnej, bądź to dla całej monarchii, bądź to dla królestwa Galicji, zaostrzającą i rozszerzającą przepisy przeciw lichwie z uwzględnieniem następujących zasad:

a) by zniesiono dotychczasowy przepis, iż lichwa karygodna zachodzi tylko wtedy, gdy stwierdzonem jest sprowadzenie lub przyspieszenie ruiny majątkowej biorącego kredyt;

b) by rozszerzono pojęcie lichwy także do lichwiarskiego wyzyskiwania w handlu (przy czynnościach kupna i sprzedaży), o ile praktykowanem jest zawodowo;

c) by podciągnięto pod przepisy o lichwie wyzyskiwanie lichwiarskie przy wykupywaniu gruntów;

zważywszy, że komisya prawnicza Wysokiego Sejmu zaleciła odesłanie do Wydziału krajowego wniosku posła Okuniewskiego i towarzyszy o zmianę ustawy w kierunku zapobieżenia spekulacyi gruntami;

zważywszy, że pomimo kilkakrotnego poruszenia przez Koło polskie potrzeby obostrzenia ustawy przeciwko lichwie i pomimo uchwalenia na wniosek posłów polskich (d. 2. kwietnia 1908, Nr. 761 der Beilagen zu den stenogr. Protokollen des Abgeordnetenhaus XVIII. Session 1908) w komisji budżetowej i w Izbie poselskiej Rady państwa rezolucyi, rząd dotychczas rewizyi ustawy przeciwko lichwie Radzie państwa nie przedłożył.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd :

1) ażeby przedłożył w jaknajkrótszym przeciągu czasu Radzie państwa projekt ustawy przeciwko lichwie zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z d. 28. maja 1881, a mianowicie:

a) ażeby w określeniu istoty czynu lichwy karygodność wyzyskiwania lekkomyślności, biedy, upośledzenia umysłowego, niedoświadczenia i wzburzenia nerwowego rozciągnął do wszystkich obustronnych umów prawnych, które w udzielonych albo przyrzeczonych zawierającemu umowę korzyściach albo zwykłą stopę procentową przekraczają, albo też stoją w jaskrawej dysproporcji do wzajemnego świadczenia;

b) ażeby w nowym projekcie ustawy przeciwko lichwie uchylił zawarty w §. 1. ustawy z d. 28. maja 1881 przepis, w moc którego wyzyskiwanie za pomocą lichwy staje się dopiero wtedy karygodnem, gdy sprowadza lub przyspiesza ruinę materialną biorącego kredyt;

c) by zabezpieczył karygodność wyzyskiwania nie tylko przy interesach kredytowych pieniężnych, ale także przy wykupywaniu i wydzierżawianiu gruntów włościąńskich, przy lichwie towarowej i przy nierzetelnym handlu bydłem.

2) Ażeby poddał ścisłej administracyjnej kontroli instytucje kredytowe i powołał do niej wyłącznie poświęcające się jej (mające) fachowe urzędowe organa.

Wnioskodawca :

Kozłowski w. r.

Piniński, Sala, Męciński, Jampolski, Cieluch, Bernadzikowski, Niementowski, Starzyński, Stefczyk, Głabiński, A. Brunicki, Sobolewski, Stadnicki, Stapiński, Bis, Pilat, Wład. Kraiński, Moysa, Cielecki, Głębocki, Jul. Brunicki, Horodyski, Gn.ewosz, Götz, Winc. Kraiński.

